

Ülevaatlük ajalugu

16. septembril 1992 asutati Tartu Teoloogia Akadeemia. Asutavasse kogusse kuulusid Evald Saag, Elmi-Johanna Pata, Voldemar Ilja, Tiiu Kakk, Emmanuel Kirss, Aivar Sarapik, Olav Pärnamets, Ingmar Kurg ja Eenok Haamer, kes on juhtinud kooli kuni tänase päevani.

28. septembril 1992 väljastas haridusministeerium TTale tegevuslitsentsi teoloogia bakalaureuse õppekavale.

Jaauaris 1993 võeti vastu esimesed üliõpilased ja õppetöö algas 1. veebruaril 1993 Tartu Ülikooli raamatukogu ruumides.

1998. aastal, kui toimus esimene teoloogiliste õppeasutuste akrediteerimine Eestis, ei saanud TTA akrediteeringut. Tegevust oli võimalik jätkata koolitusloa alusel.

28. juunil 2000 akrediteeriti TTA tingimisi rakenduskõrgkoolina.

Järjekordne akrediteerimisprotsess sai läbitud 2004. aastal ning 1. veebruaril 2005 anti TTale täisakrediteering seitsmeks aastaks teoloogia rakenduskõrgharidusõppes.

30. mail 2006 anti vabariigi valitsuse otsusega välja praktilise teoloogia magistriõppe koolitusluba.

TTA oli esimene õppeasutus Eestis, kus alustati 2009. aasta septembris üleminekuhindamist, mille tulemusena sai TTA tähtajalise õppe läbiviimise õiguse rakenduskõrgharidusõppes teoloogia õppekaval kuni 31. detsembrini 2011. Magistriõppele õigust õppe läbiviimiseks ei antud ning seetõttu tuli praktilise teoloogia magistri õppekava sulgeda.

2011. aasta sügisel viidi TTAs läbi järjekordne üleminekuhindamine mille tulemusena anti õigus kuni 30. juunini 2013. aastal usuteaduse õppekavagrupis rakenduskõrgharidusõppe läbiviimiseks.

Üleminekuhindamise tulemusel teoloogilises kõrghariduses kujunenud olukorras tuli hakata otsima koostöö- ja liitumisvõimalusi. 2012. aasta märtsis tegi TTA ettepaneku EELK Usuteaduse Instituudile liitumisläbirääkimiste alustamiseks.

3. septembril 2013 kirjutasid erakõrgkool ja MTÜ Tartu Teoloogia Akadeemia esindajatena Eenok ja Siimon Haamer ning Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku ja Usuteaduse Instituudi esindajatena Andres Põder ja Ove Sander, alla TTA ja UI liitumislepingule.

TTA liitub 1. juulist 2013 EELK Usuteaduse Instituudiga ning muutub selle osakonnaks Tartus, mis keskendub hingehoidjate koolitamisele. Nimeks saab EELK Usuteaduse Instituudi Tartu Teoloogia Akadeemia. MTÜ Tartu Teoloogia Akadeemia jätkab tegutsemist, kuid ei oma enam samanimelist erakõrgkooli.

Erialad

TTA on teostanud õppetööd viiel erialal: vaimulik, hingehoidja, eetika ja religiooniõpetuse õpetaja, kristlik noorsootöö ning kristlik meedia.

Õppejõud

Kokku on TTAs õpetanud 20 aasta jooksul 165 õppejõudu ning neist 30-ga on kestnud koostöö vähemalt 10 aastat: Toom Õunapuu, Evald Saag, Maarja Renter, Lehte Hainsalu, Elmi-Johanna Pata, Francis Monseth, Heikki Silvet, Sulev Uus, Naatan Haamer, Roosmari Kurvits, Leo Villand, Ingmar Kurg, Liina Kilemit, Mari Murdvee, Lea Altnurme, Riho Saard, Andrus Tool, Mare Pihlak, Ain Riistan, Mervi Raudsaar, Tiia Teesaar, Tarmo Linnas, Vallo Ehasalu, Silja Härm, Aivar Sarapik, Kaido Kikkas, Toomas Jürgenstein, Andres Siplane, Piret Õunapuu, Eenok Haamer.

Vilistlased

TTA-l on 90 vilistlast kellest 5 on lõpetanud magistriõppe. 2013. aasta kevadel on prognoositav lõpetajate arv 10.

I lend, kus oli 13 lõpetajat, sai diplomid kätte 1998. aastal. Suurim oli IX lend 2006. aastal, kui lõpetas 15 üliõpilast.

8 vilistlast on aastate jooksul omandanud EELK vaimuliku ordinatsiooni ning 4 vilistlast ja 4 üliõpilast on saanud EELK diakoni pühitsuse. 64% lõpetanutest tegutseb õpitud erialal.

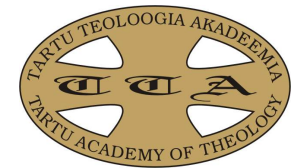
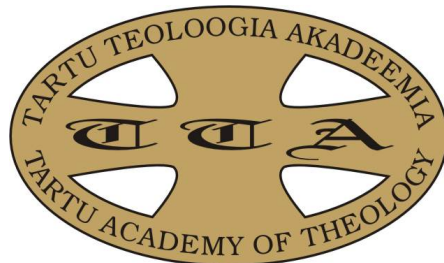
Üliõpilased

1993. aasta 1. veebruaril alustas TTAs õpinguid 30 üliõpilast. Sisseastumiskatsel osalejaid oli 42. Järgmine vastuvõtt oli sama aasta augustis, kui 29 kandidaadist võeti õppima 23.

90-ndate teises pooles oli TTAs sadakond üliõpilast.

2013. aastal on üliõpilaste keskmine vanus 36 eluaastat. TTA algusaastatel oli see 25 ringis.

Läbi aegade on TTAs õppinud järgmiste kirikute ja koguduste liikmeid: Eesti Evangeelne Luterlik Kirik, Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit, Eesti Metodisti Kirik, Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik, Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik, Rooma-Katoliku Kirik, Adventistide Koguduste Eesti Liit, Eesti Kristlik Nelipühi Kirik, Tartu Elu Sõna Kogudus, Viljandi Evangeelne Uue Elu Kogudus, Eesti Karismaatiline Osaduskirik.

Tartu Teoloogia Akadeemia 20. aastapäeva konverents

Konfessionaalseid käsitlusi hingehoiust

15.02.2013, Tartu Pauluse kiriku krüptisaalis

10.00-10.30	Registreerumine ja hommikukohv
10.30-11.00	Konverentsi avamine: TTA asutaja ja rektor Eenok Haamer , tervitused
11.00-11.25	Osadusgrupp kui hingehoiu vorm metodistlikus traditsioonis MA Meeli Tankler , Eesti Metodisti Kiriku Teoloogilise Seminari rektor ja praktilise teoloogia lektor
11.25-11.50	Hingehoid adventkuulutuse kõrval Olavi Laur , Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduste Eesti Liidu pastor
11.50-12.10	Kohvipaus
12.10-12.35	Mõningaid aspekte luterlikust hingehoiust Mag Theol Naatan Haamer , Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku vaimulik, Tartu Teoloogia Akadeemia hingehoiu õppejõud, TÜ Kliinikumim hingehoidja
12.35-13.00	Hingehoiu põhijooned katoliku kirikus Isa Miguel Arata , Rooma-Katoliku Kiriku Eesti Apostelliku Administratuuri Tartu koguduse preester
13.00-14.00	Lõuna
14.00-14.25	Hingehoiu põhijooned õigeusu kirikus Preester Tihhon Tammes , Eesti Apostlik Õigeusu Kiriku sinodi sekretär
14.25-14.50	Hingehoiu kogemusi EELKB Liidus Dr Theol Peeter Roosimaa , Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu pastor, Kõrgema Usuteadusliku Seminari Uue Testamendi õppejõud
14.50-15.10	Kohvipaus
15.10-15.40	TTA olemus ja tähendus Mag Theol Heikki Silvet , TTA süstemaatilise teoloogia õppejõud Tarmo Linnas , TTA vilistlane, EELK vaimulik Bob Nordvall , pastor, Ida-Euroopa Missionivõrgustik (USA)
15.40-16.50	Paneeldiskussioon: <i>Erinevate konfessionide ühisosa hingehoidlikus praktikas</i>
16.50-17.00	Lõpetamine

Vilistlased ja üliõpilased TTAst

Miks me valisime TTA?

- Kool oli toonases ajas uudse süsteemiga, kus üldteoloogilisele õppele lisandus võimalus omandada erinevaid erialasid, sh selliseidki, mida teistes koolides veel ei õpetatud, nt noorsootöö, religioonipedagoogika.
- Sessioonõpe võimaldas ka tööl käimist ja perega koos olemist.
- Õppekulutused olid proportsioonis meie tegeliku elatustasemega.
- Ehkki TTA polnud algselt akrediteeritud, laienesid meile kõik tudengite õigused, võimalused, soodustused ja muidugi ka kohustused.

TTAs olles

- Akadeemia õhkkond on alati olnud kodune ja soe, täis vaimsust. Kooli väiksus võimaldas vahetut suhtlust kõikidel tasanditel (tudengid, õppejõud, rektoraat). Puudus suurkoolidele omane bürokraatlik tippjuhtimistasand, mis paratamatult toob kaasa teatava võõrdumise.
- Akadeemia suutis edukalt toime tulla vaatamata pidevatele majanduslikele probleemidele. See allesjäämine oli parimaks tõestuseks meile kõigile jumalikust imest ja õnnistusest. Rektor Eenok Haamer käitus tõeliselt targa ja sihikindla juhina, kes suutis meisse sisendada kindlat tulevikulootust ka pragmaatiliselt võttes pimedamail hetkil.
- Õppejõudude valik oli suurepärase, saime isiklikult teha aktiivset koostööd vana kooli meistritega. Läbi selle koostöö kandus kõige tuntavamalt edasi eesti vaimsus.
- Ainete valik oli õnnestunud ning proportsioonis. Lisaks klassikalistele üldteoloogilistele distsipliinidele ka 5 aasta peale jaotatud erialaained, sekka üldarendavad kursused.
- Kooli rahastajad ei esitanud nõudmisi õppetöö sisule isiklikust või konfessionaalsest maailmavaatest lähtuvalt.
- Puudus usulise suunaga koolidele sageli omane mitteakadeemiline ülerõhutatud spirituaalne tegevus.

TTA lõpetamisel

- Omasime bakalaureuse diplomit koos erialadiplomiga, mis avas võimaluse soovi korral edasiõppimiseks ja enesetäiendamiseks aga muidugi ka spetsialistina tööleasumiseks.
- Ka need õppurid, kelle stuudium katkes, on saanud osa TTA vaimususest ja leidnud omale koha elus. Akadeemia rolli isiksuse kujundamisel paremaks, tunnustavad nad kõik.
- Akadeemia tegi kõik võimaliku, et hoida sidet vilistlastega. Mitmed vilistlased on töötanud TTAs õppejõudude ning tehniliste töötajatena. Ka teistele aladele siirdunud vilistlased on koolis alati teretunud külalised, keda mäletatakse.

Kokkuvõtteks

Lisaks omandatud akadeemilistele teadmistele, õpetas TTA meid mõtlema, kriitiliselt analüüsima, nägema märke üle ajastute ja neid tõlgendama. Õpetas kandma kohustust oma maa ja rahva ees.

Omandatud teadmistest on toetust ja abi ka neil, kes hiljem on siirdunud sootuks muudele aladele. Teistele aladele siirdumist ei saa seejuures sageli põhjendada puuduliku haridusega vaid sellega, et siinsed erialad ei ole ühiskonnas kunagi olnud kõrgelt tasustatud kuigi on hädavajalikud.

Angelika Rähn

Poleks uskunud, et niivõrd erinevate maailmavaadete esindajad saavad sõbralikult koos eksisteerida, kuid Tartu Teoloogia Akadeemia on elav tõestus sellest. Meie kooli üliõpilased, vilistlased ja õppejõud on andnud ja annavad panuse ühiskonda, sest nad viivad endaga kaasa maailmavaate – et inimesed kuuluvad ühte suurde perekonda ning kõige tähtsam on üksteisest hoolimine.

Evelin Rätsep

Tartu Teoloogia Akadeemia on koht, mis meie küünilises maailmas tundub ebareaalne. Siin on õhkkond, mida harva leiab ja mis väärib tunnustamist. Õppejõud ja üliõpilased, kõigist konfessioonidest, tunnevad end siin ühtse perena. Turvalises õhkkonnas on saanud rääkida nii meie erinevustest kui ka sarnasustest, vaielda ja samas jälle toetavalt õlale patsutada, kui keegi juhuslikult on end puudutatuna tundnud. Ilma selle koolita oleksin teine inimene. Olen siin koolis õppinud, et ei oma tähtsust kuhu me kuulume. Oleme kõik inimesed oma rõõmude ja muredega ning on ääretult hea, kui saame üksteise kogemustest õppida.

Ly Brikkel

Minu õpingud akadeemias jäid Eesti taasiseseisvumise järgsesse aega, mil olin ise suures vaimses ja hingelises konfliktis Eestis toimuvaga. Tänu õpingutele ja vaimulikule toele leidsin oma elus uued eesmärgid enesearenguks ja ühiskonna elus panustamiseks. 1998. aastal algatasime TTA tudengitega projekti Tartu tänavalaste abistamiseks ja asutasime kodanikuühenduse vähemate võimalustega laste ja perede toetamiseks. See algatus oli tähelepanuväärne ettevõtmine nii oikumeenilises plaanis, sest ühendusse kuulusid liikmed erinevatest konfessioonidest, kui ka tolleaegses noorsoo- ja sotsiaaltöös. Tartu Teoloogia Akadeemias kogetud vaimuse, sallivuse ja armastuse printsiipe olen kandnud ja jaganud oma edasises pere- kui tööelus. Oleme oma perega tugipereks 2 noorele inimesele, kes ilma tugipereta oleks saadetud erikoolidesse. Politseis töötava juhtivspetsialistina koolitan politseinike ja noorsootöötajaid kogukonnakeskse ennetustöö ja riskikäitumise teemadel ning jagan kristlikke põhiväärtusi, mis on nende teemadega tihedalt seotud.

Eeva Paeste

Minu arust on TTA just see koht, kus kõik ära mahuvad, kus kõik endale kodu ja mõttekaaslase leiavad, kui minult küsida, mis on oikumeenia, siis see on TTA ja selles õppivad tudengid ja nende üksmeelne vaim.

Lea Saar

Õpingud TTA-s on mind isiklikult väga palju muutnud. Rahvausundiga tutvumine on aidanud mul leida oma juured, erinevatest konfessioonidest pärit üliõpilaste ja õppejõududega suhted on rikastanud minu maailmavaadet, akadeemias valitsev oikumeeniline õhkkond on muutnud mind tolerantsemaks ja tänutunne kõige selle eest on muutnud mind paremaks inimeseks.

Kalle Rebane

Asudes õppima TTA-sse leidsin eest inimesed, kelle usklikkusega on kõik OK. Sellesse kooli on kokku sattunud väga erinevad, väga huvitavad ja väga armsad inimesed. Jumalal on kombeks imesid teha, vahel kasutab ta selleks inimesi, kes ränga higi ja pisarate hinnaga selle ime meieni toovad. Inimesed, kelle higi, pisarate ja palvete varal see kool kestab on tõesti tunnustamist väärt.

Ljudmilla Lust

Olen väga tänulik võimaluse eest õppida selles koolis. Olen saanud tuge, toetust ja julgustust nii õppejõududelt kui ka üliõpilastelt. Usun, et see toetus ja julgustus kestab kooli lõpetamiseni. Meeldib väga selle kooli heatahtlikkuse ja siiruse vaim, lähedane suhe nii õppejõudude kui ka kaasüliõpilastega.

Kaja Karo

2005. aastal kaitsesin Tartu Ülikooli usuteaduskonnas magistritöö, kus püüdsin mõtestada akadeemia rolli ning Eenoki rahvausundi loengutes esitatavat visiooni eestlaste rahvuslikust olemusest, nende rahvausundilisest mõtlemisest, väärtushinnangutest ning enesemääratlusest. Eenoki enda sõnul seadiski ta akadeemiat luues üheks eesmärgiks tudengite arusaama kujundamise oma rahva identiteedist ja usulisest arengust.

Paljud üliõpilased ja vilistlased tunnistasid mulle magistritöö koostamise ajal, et Eenoki visiooni väärtus ning tegelik tähendus on neile selguma hakanud aastaid hiljem, kui omal ajal kuuldut on võimalik võrrelda isikliku elukogemusega. Enamus tunnistas, et nende isikliku rahvusliku identiteedi ning inimest ja eestlust esiletoovate väärtushinnangute kujunemisele on Eenok ja tema loengud avaldanud väga suurt mõju.

Selles peitubki minu jaoks akadeemia suurim väärtus: kujundades üliõpilaste religiooni, inimest ning rahvuslust väärtustavat enesemääratlust, muudab ta kaudsemalt inimesi ja maailma paremaks. Kas see ei peaks olema meie kõigi suurim ning olulisim ülesanne...